

CONCEPT

GEDRAGSCODE WINDENERGIEPROJECTEN

Van draagvlak naar gebied

1. Waar tot nu toe eerst gebieden worden aangewezen en dan naar draagvlak wordt gezocht, gaan overheden en initiatiefnemers in de toekomst eerst werken aan het verkrijgen van draagvlak voor windenergieprojecten en worden de gebieden voor dergelijke projecten aangewezen op basis van (de mate van) draagvlak bij de lokale bevolking.

***Toelichting.** De huidige praktijk - eerst gebieden aanwijzen en dan roepen om draagvlak - is een belangrijke reden voor al het verzet tegen windenergieprojecten. Die praktijk immers maximaliseert de weerstand onder de bevolking, vooral als ondernemers/speculanten over de gebieden uitzwermen om links en rechts grondposities te verwerven. Omkering van de volgorde - eerst draagvlak en dan pas gebieden aanwijzen – betekent een level playing field voor alle stakeholders en maakt investeren in draagvlak van essentieel belang.*

Alle stakeholders aan tafel

2. Overheden - landelijk, provinciaal en gemeentelijk - stellen kaders en randvoorwaarden vast waaraan nieuwe windenergieprojecten moeten voldoen in samenspraak niet alleen met de windenergiesector en natuur- en milieuorganisaties, maar ook met alle andere categorieën van belanghebbenden, daaronder begrepen in elk geval organisaties van omwonenden.

***Toelichting.** Draagvlak kan niet worden opgelegd, maar moet ontstaan in een eerlijke en open interactie tussen alle stakeholders. Het categorisch blijven uitsluiten van een categorie van belanghebbenden - omwonenden - maakt niet alleen draagvlak onbereikbaar, maar miskent ook de bereidheid van velen om op een constructieve manier mee te willen doen.*

Sociaal-economische aspecten

3. De ingevolge punt 2 door overheden ontwikkelde kaders en randvoorwaarden hebben niet alleen betrekking op het beschermen van natuur-, landschaps- en cultuurwaarden, maar ook op het beschermen van de sociaal-economische belangen van de bevolking, in het bijzonder van diegenen die in de directe nabijheid van een windenergieproject wonen.

***Toelichting.** Vooral de landelijke overheid, maar ook de provinciale en in mindere mate de gemeentelijke benaderen windenergieprojecten tot nu toe vooral als een zaak van ruimtelijke ordening en van natuur- en milieubeleid. Zie bijvoorbeeld de toetsing in het kader van plan- en projectMERS: natuur, landschap en milieu domineren en er is minimale aandacht voor mensen en sociaal-economische aspecten.*

Compensatie voor schade

4. Overheden en/of initiatiefnemers van windenergieprojecten verplichten zich tot het betalen van een redelijke vergoeding aan omwonenden voor alle schade als gevolg van een project, daaronder begrepen in elk geval de waardevermindering van huizen en de achteruitgang van woon- en leefgenot als gevolg van geluidshinder en visuele hinder

***Toelichting.** Tot nu toe wordt schade als gevolg van een windenergieproject zonder passende compensatie afgewenteld op omwonenden. De geldende regelingen voor planschade voldoen niet. Mede hierdoor is wind op land goedkoper dan wind op zee: omwonenden draaien op voor het verschil. Dat sommige gemeenten de WOZ-waarde van huizen aanpassen is slechts een eerste begin.*

Mogelijkheden tot participatie

5. De initiatiefnemers van windenergieprojecten verplichten zich tot het aanbieden aan de lokale bevolking van mogelijkheden tot participatie in een windenergieproject in hun omgeving op een

wijze die niet alleen ten goede komt aan hen die over kapitaal beschikken om te investeren, maar ook aan hen die daarover niet beschikken.

***Toelichting.** De regel is “eerst compensatie en dan pas participatie” want participatie alleen leidt nooit tot draagvlak, zeker niet bij direct omwonenden met bescheiden financiële middelen. Toch is participatie een belangrijk instrument om draagvlak te verwerven, zeker als de voordelen vooral toevloeien aan de lokale bevolking.*

Steun aan alle partijen

6. Overheden leveren actieve steun niet alleen aan de initiatiefnemers van een windenergieproject, maar doen dit ook en op een gelijkwaardige wijze voor andere belanghebbenden, daaronder in elk geval begrepen omwonenden. Het enkel informeren en het bieden van formele inspraak is niet voldoende: overheden moeten niet alleen ondernemers, maar ook burgers actief ondersteunen.

***Toelichting.** Talloos zijn de brochures en de websites waarop de overheid aan initiatiefnemers uitlegt hoe ze te werk moeten gaan, terwijl ambtelijke diensten en bestuurders op allerlei manier steun verlenen aan initiatiefnemers, ook financieel. Maar al te vaak staat dit in schril contrast met de mate van voorlichting en dienstverlening aan andere belanghebbenden: desinteresse en soms zelfs tegenwerking.*

Geen valse of onjuiste informatie

7. De initiatiefnemers van een windenergieproject geven open en eerlijke voorlichting over hun plannen aan alle belanghebbenden en zij onthouden zich van het onder druk zetten van actuele of potentiële tegenstanders met valse of onjuiste informatie. Ook in de operationele fase verschaffen initiatiefnemers/eigenaren alle gevraagde informatie tenzij die bedrijfsvertrouwelijk is.

***Toelichting.** Helaas blijkt in de praktijk dat er initiatiefnemers zijn die het niet al te nauw nemen met de waarheid en die mensen bijvoorbeeld niet wijzen op het feit dat participatie kan leiden tot beperking van rechtsmiddelen. Of dat een “intentieverklaring” wel degelijk een bindende contractuele verplichting kan opleveren.*

Onafhankelijke toetsing

8. Overheden creëren een gegarandeerd onafhankelijke faciliteit waar burgers advies kunnen vragen over (plannen voor) windenergieprojecten en over voorstellen die een initiatiefnemer/eigenaar aan hen heeft gedaan ter zake van compensatie en/of participatie. Initiatiefnemers verschaffen die faciliteit alle informatie, ook bedrijfsvertrouwelijke

***Toelichting.** De kenniskloof tussen de initiatiefnemers van een windenergieproject - vaak bijgestaan door een team van adviseurs - en andere belanghebbenden is gigantisch. Dat voedt wantrouwen, zelfs als daar geen reden voor is. Als burgers een beroep kunnen doen op een onafhankelijke deskundige zal dit een wereld van verschil uitmaken.*

Regelgeving en handhaving

9. Initiatiefnemers/eigenaren van een windenergieproject houden zich aan de toepasselijke wet- en regelgeving, in het bijzonder de regels inzake geluidsproductie, en overheden verplichten zich tot handhaving van wet- en regelgeving, ook weer in het bijzonder inzake geluidsproductie.

***Toelichting.** Dit lijkt een open deur, maar is het helaas maar al te vaak juist niet. Vooral geluidsnormen - qua overlast het meest gevoelige onderwerp - worden met regelmaat overschreden en het blijkt in de praktijk uitermate lastig om gemeenten te bewegen tot handhavend optreden. En dat terwijl die geluidsnormen al zo ruim zijn.*

Uitkoop en calamiteitenfonds

10. Indien de overlast van een windturbine zodanig ernstig is dat compensatie van schade niet meer volstaat omdat de woning in feite onbewoonbaar is geworden, kan een beroep worden gedaan op een door de windenergiesector ingesteld en gefinancierd calamiteitenfonds.

***Toelichting.** Er zijn situaties waar een windturbine voor zoveel overlast zorgt dat ofwel de woning ofwel de turbine moet wijken. Het soms jarenlang voortduren van dit soort situaties - ook doordat overheden niet ingrijpen - bezorgt windenergie en de windenergiesector heel wat reputatieschade. Daarom een calamiteitenfonds om die situaties te beëindigen.*